

7470

საქართველოს
ხალხური ბიბლიოთეკა

1924

№

4-5

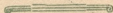
ქართული მეცნიერება

საბჭოთაო უნივერსიტეტის გამომცემლობა.

შ ი ნ ა ზ ს ი

1. ტფილისის მეოთხე რაიონის საქარხნო სკოლის კოლექტივი, — სურ.	1
2. ნაკადული და მდელი, — ლექსი სანდრო ელისა	2
3. ფინო და მურიკო, — ილია სიხარულიძისა	5
4. გაზაფხული, — ლექსი მიქაელისა	8
5. თიხის მონადირე, — ლეო ქიაჩელისა	9
6. ჩტი, — ლექსი ვრ. კოლედიშვილისა	13
7. ბაბუა და შვილიშვილი, — სცენა ერთ მოქმედებად აჩიკოს დედისა	14
8. ლენინის სახელობის საპაპიროსო ქარხნის მუშათა ბავშვების კოლექტივი	17
9. ორი მაისი — ბავშთა დღესასწაულა, — დამსწრესი	18
10. წყარო, — ლექსი შიო მღვიმელისა	21
11. ნაკადულის თავგადასავალი, — თარგმანი ნანისა	22
12. ბუნება. ჰერბარიის დამზადება, — ეურნ. „ბარაბანი.“ დან კ. არჯევანიძისა	28
13. შაშვის ბარტყი, — (ხალხური ზღაპარი, შემუშავებული ბავშვებისათვის) ნინო ნაკაშიძისა	31
14. ყვავილები რევოლიუცია, — ოპერა ბავშვებისათვის, შ. თაქთაქიშვილისა	37
15. ქრონიკა: მოწაფეთა ცხოვრება	49
16. გასართობი: კურდღელი და ბავშვები, სახალხო სამუშაო, ლაბტი დახსნა	50

წელიწადი გე-XX № 4—5 აპრილი, მაისი 1924 წ.

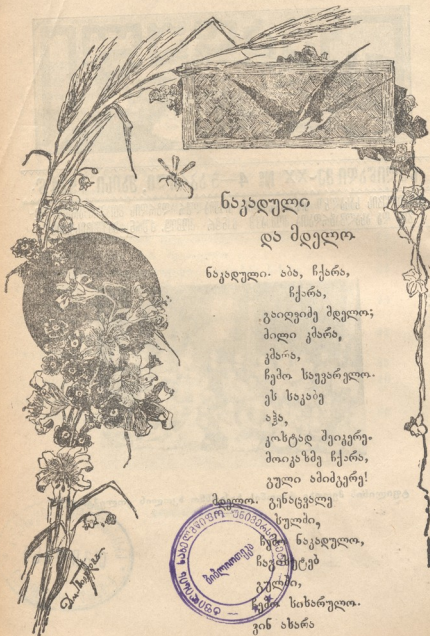
განათლების სახალხო ამოცანების სოციალურ აღზრდის მთავარპარტეზულ-
გის და ახალგაზრდათა კომეკავუ. მანტრ. კომიტ. ჟურნ. გაუზიგისთვის.

ტფილისის მეოთხე რაიონის საუბარხნო სკოლის კოლეგია.

248

ნაკადული და მდელი

ნაკადული. აბა, ჩქარა,
ჩქარა,
გაიღვიძე მდელი;
ძილი კმარა,
კმარა,
ჩემო საუვარელო.
ეს საკახე
აბა,
კოსტად შეიკერე.
მოიკაზმე ჩქარა,
გული ამიძკერე!
მდელი. გუნაცვალე
სულში,
ჩემო ნაკადულო,
ჩაგმე ტეცე
გულში,
ჩემო სინარელო.
ვინ ახარა

გული
ზამთრით დაზარული,
ვინ მომიძღვნა
ჭრელი
ფარსის ტანსაცმელი.

ნაკადული. საუფარლო
მდელი,
იცე ის—
ვინ არის?
მზის ასული
ტურფა,
ჩვენი გაზაფხული.

მდელი. ტურფა
გაზაფხულო,
განა
ცოცხალია,
და ის—
მზის ასული
თავისუფალია?

ნაკადული. დიას,
მზის ასული
დღეს
ტუვედ აღარ არის,
მოდის
გაზაფხული,
გამქარველი ჯავრის.
უნაჩე
მისი სანჯე
(მთაში

დაბინავდა)

შენთვის

ამ ნაკადებს

ထုတ်ဝေရန်

ကုတခွင် . . .

დელო. ჩემო ნაკადულო,
მუნ კი გენაცვალე,
რომ მოვირთო მალე
სახე დამიზანე.

ნაკადული { ერთად პლეზიან:
და მდელო }

ဝိပဿနာ

გაზაფხული

၀၆၅၅

ഭൂഭുജാലം;

რეველ ოს

ହେଉଛି ଚଳିତ,

თავისუფლება.

სანდრო ეჟლი.

ფისო და მურიკო

ფისო ჯერ ჰატარა კნუტია, თეთრი, ფუნხულა, კუდ-ფაფუკი, დიდი ხანი არ არის, რაც ჰირის ბანა ასწავლა დედამ. გაძლება თუ არა, მაშინვე ჰირის ბანას მოუკება: დაისველებს ერთ სან ერთს, ხან მეორე თათს და ჩამო-ისობს ჰირზე, ებებზე, ხანდისხან ეურებსაც კი ააცილებს. თავს ივარცხნის ბრჭყალებით; სუფთა, ფაქიზია. თანაც ძლიერ ეშხაკია. სომ ციცქნა არის და რამი გინდა, რომ თავისი ამხანაგი მურიკო არ მოატყუოს. მურიკოც ჰატარა არის, — ჩამრგვალებული, ბაჯბაჯა, თავი სულ ძირს აქვს დამფერილი, სულ რაღაცა საცუცნავს ეძებს. მურიკომ ეეფა უკვე იცის: „ჭამ-ჭამ-ჭამ,“ დაიუფლებს, რო-

დესაც ქათამი, ისე, ან ბატი წაართმევს საჭმელს. როგორ მოსწონს მურიკოს თავი, როდესაც თავისი ეეფით დააფრთხობს მათ. ერთხელ ფისო მივიდა მურიკოსთან და უთხრა:

— მურიკო, შოდი, ჰირის დაბანას გასწავლი, რა არის, რომ სულ არ იბან ჰირს, შენ რომ ჰირს იბანდე, აი ჩემსავით ლამაზი იქნები.

— განა შენზე ნაკლები ლამაზი ვარ?! რად მინდა ჰირის დაბანა?.. მე შენსავით ჰრანჭია არა ვარ, თორემ, ჰირის დაბანა კარგად ვიცი.

— თუ იცი, აბა დაიბანე, — შეაგულისხმე ფისომ მურიკო...

— აი, თუ ვერ დავიბან, — სთქვა მურიკომ და ცალი თათი ჰირზე ჩამოიშვა. თათი თურმე ტალახში დგმოდა და სახე მთლად გაითხუნა. — ფისოს სიცილი წასკდა:

— ეოჩად, მურიკო, რა კარგი ჰირის ბანა გცოდნია! წამოდი, სარკეში ჩაგასვდო, რა ლამაზი ხარ, — უთხრა ფისომ და ოთახში შეიუვანა.

— აცოცდენ სარკის ჰირდაჰირ ტახტზე და მურიკომ სარკეში თავისი მოთხუნული სახე დაინახა. იმახაც გაეცინა.

— აი, ასე კარგად იბან შენ ჰირს, — გააჟავრა ფისომ მურიკო.

— სამაგიეროდ მე უეფა ვიცი, აი, მიუურე: „ჭამ-ჭამ-ჭამ-ჭამ...“ — გააბა მურიკომ სმა მალლა.

ოთახში ბეზიას ეძინა, უცვებ გაეღვიძა, მიიხედა და ფისო და მურიკო დაინახა.

— უი, თქვენ სამაგლებო! დაიკარგეთ აქედან თქვენ
გშმაკის კუდებო! გადით ჩქარა გარედ, თორე მოვიდა ჯოსი!

— ბებიამ ჯოსს ხელი წამოაწყო. ფისომ და მურიკომ
კი გარედ მოჰყურცხლეს. გამოვიდენ ეზოში, დაწვერ მზეზე
და კოტრიალი დაიწვეს: ფისო მურიკოს კუდს იჭერდა თა-
თებით, მურიკო კი ღრინავდა, ისიც იჭერდა ფისოს, ხან
ქვეშ ამოიდებდა და ხან ზურგზე შეიწვამდა თამბაქით.

ილია სიხარულიძე.

გ ა ზ ა ფ ს უ ლ ი

ორბის, მოჭრის გაზაფხული
ია-გიაცინტებით.
ფერადებით მოკაზმული
მოჭიკჭიკე ჩიტებით.

აუღეუნა ოქროს სხივებს
ჭრელ ფრთიანი ჰეპელა,
და ფოთოლზე ბროლის მძივებს
ქარი ჭკოცნის ნელ-ნელა

სტუნავს ნუკრი მთის კალთებში
სიხარულით დამთურალი,
ნაკადულის ცელქ თვალებში
ჩაიძირა ზამთარი.

მიმქრალი.

თიხის მონადირე

იმაჲ გივის არაჩვეულებრივი საჩუქარი მოუტანა: თიხიდან გაკეთებული მონადირე. რა თქმა უნდა, საჩუქარმა გივი დიდად გაახარა.

— ეს მონადირე ბათუა! მონადირე ბათუა! — სთქვა გივიმ, როგორც კი თიხის მონადირე დაინახა.

თიხის მონადირე მართლაც ჭკავდა ბათუს, რომელიც მონადირედ იყო ცნობილი მთელს უბანში და სულ თოფითა და ძაღლის თანხლებით დადიოდა.

ეს შედარება კიდევაც მოუწონეს გივის და ამის შემდეგ ბიძის საჩუქარს „მონადირე ბათუ“ დაერქვა.

მონადირე ბათუ თუშცა თიხისაგან იყო გაკეთებული, მაგრამ მიუხედავად ამისა, არც ერთ ნამდვილ მონადირეზე უარესი არ იყო. თვითონ გივისაც ძალიან უყვარდა ნადირობა. ხშირად იტყოდა: „მონადირე ვარო.“ ჭქონდა თოფი, ჩანთა და სხვა მოწყობილობაც. ძაღლიც ჭკავდა ფაცურა, მაგრამ მონადირე ბათუს მაინც ვერ შეედრებოდა. ეს იმიტომ, რომ გივი მხოლოდ ხანდახან იყო მონადირე, როცა მოეხალისებოდა, ხოლო მონადირე ბათუ კი ზულ მონადირე იყო, უოველ წაჰმძი: — მცირედ წელში მოხრილი, თოფით ხელში და შესაფურისად შეჭურვილი, იგი უცვლელად და ერთნაირად იდგა თავი' ადგილზე და ისე გაიცქირებოდა მორს სივრცეში, რომ გვეგონებოდა, აი, ესეც არის ნადირს

მოჭკრა თვალი და თოფი უნდა მოიმარჯვოსო. დიან, ბათუ მხოლოდ მონადირე იყო და სხვა არაფერი.

მას შემდეგ, რაც გივი მონადირე ბათუს დაუშეგობრდა, მოუხშირა ნადირობის თამაშს. ეზოს გადაღმა ერთი ჰატარა ტყე მდებარეობდა. იგი სანადირო ადგილად აირჩია გივიმ. უოველ დღე დადიოდა! ამ ტყეში მონადირე ბათუსა და ფაცურას თანხლებით.

როგორც კი შევიდოდნენ ტყეში, შეიქნებოდა ჩიტების ერთი ჭივილ-ხივილი.

— მონადირენი მოვიდნენ და თავს ვუშველოთო! — გაჭკიოდნენ ჩატები და თითქო შემინებულნი თავს შეელოდნენ, სიდან-სეზე გადაიფრენდნენ, იმალებოდნენ. — ჩიტებიც თამაშობდნენ. ამათაც იცოდნენ, რომ მონადირე ბათუსა და გივის ნამდვილი თოფები კი არ ეჭირათ ხელში, არამედ ერთს თინისა ჭქონდა, მეორეს კი ხის. ეს გარემოება უხაროდათ ჩიტებს და ერთობოდნენ.

მაგრამ ჰირველ ხანებში ჩიტებს მართლაც ამინებდა მონადირე ბათუს სანახაობა. — როცა გივი თავის მეგობარს ხის ძირში დადგებდა და თავადაც სხვა ხეს ამოეფარებოდა, ვინ იფიქრებდა, რომ ისინი ნამდვილი მონადირენი არ იყვნენ, განსაკუთრებით ბათუ. ჩიტებიც მაშინ მართლა შემინებულნი გაიჭრებოდნენ შორს. ფაცურაც, ჰირველ ხანებში, დიდ ამბავში იყო. წკაპ-წკაპით დარბოდა და უეფუდა ჩიტებს.

— ნამდვილად ვნადირობთ, ნამდვილად! გვიურთხილდით, ჩიტებო! — ამბობდა გივი და თავის ხის თოფს ხან მარჯვნივ უმიზნებდა, ხან კი მარცხნივ!

ასე იყო დიდი ხნის განმავლობაში. აღტაცებული გივი სხვა სათამაშოს ახლოსაც არ გაეკარებოდა: ნადირობის ტრუიალად გადაიქცა.

ბათუც ნეტარებდა. იგი მონადირედ იყო გაკეთებული და სხვა საქმისათვის, რა საკვირველია, არც გამოდგებოდა. მაგრამ გავიდა დრო და გივისაც მოსწყენდა ნადირობა. ასე სწყეოდა, ხან ერთი რამ გაიტაცებდა, ხან კიდევ სხვა. ახლა სხვა სათამაშომ გაიტაცა და მონადირე ბათუ დავიწყებხს მისცა. ისე გავიდა მთელი კვირაც კი, რომ საბრალო ბათუს ადგილიდანაც არ დასძრავდა. ისიც ოთახის კუთხეში იდგა და ნაღულობდა, რომ მის გარშემო არც ხე იყო, არც ტყე, არც ფრინველი და ნადირი, მაგრამ მაინც თოფ-მოძარჯვებული იყო და ისე გაიცქირებოდა, თითქო ნადირს ხედავდა.

გინც შესედავდა, გაიფიქრებდა:

— ამ ოთახში ნეტავი რას ნადირობს ეს მონადირე ბათუო.

ბათუ გრძნობდა ამ უხერხულობას და ძალიან დარცხვენილიც იყო. მაგრამ ბუნებას ვერ გადავიდოდა და რა უნდა ექმნა? — სხვანაირად ვერც დადგებოდა, ვერც გაიხედავდა.

ნაღულობდა დიდად.

— თუ გივი დადის თავის ნებაზე, მე რატომ არ უნდა დავდიოდეთ! — ამბობდა გულში. — ასეთ ეოფას სულ არ გიეო სჯობიაო.

გავიდა კიდევ ბევრი დრო. გივი არც კი შესედავდა ბათუს, როცა ოთახში შემოვიდოდა. თითქოს მისთვის უკვე არც კი არსებობდა მონადირე ბათუ. ამ გარემოებამ უკანასკნელი მოთმინება დაუკარგა ბათუს.

ერთ დღეს გივი დიდის ამბით შემოიჭრა ოთახში. უკან ფაცურა მოსდევდა წკავ-წკავით.

გივი მიიჭრა კუთხეში კედელთან, სადაც მისი თოფი ეკიდა, ჩამოიღო, გადაიკიდა სანქაროდ, მერმე სანადირო ჩანთაც მონახა.

— აბა, ფაცურა! შენ იცი როგორ ინადირებ! არ შემარცხვინო!—და ამ სიტყვებით ძაღლიანად გავიდა ოთახიდან.

მონადირე ბათუ მიხვდა, რომ გივი და ფაცურა სანადიროდ მიდიოდნენ და მას კი ოთახში სტოვეუდნენ.

საშინლად ეწეინა. როგორ? მონადირე ბათუ ოთახში უნდა დარჩეს, როცა გივი და ფაცურა ნადირობენ? ეს მეტის მეტია!

და ბათუ შეინძრა მთელის ტანით. წელში გაიმართა... მაგრამ გამართვისთანავე სერსემალი გადაუტედა ჩატკაცუნებით და თოფი ხელიდან გაუვარდა.

იგრძნობს, რომ დაიღუპება, მაგრამ მაინც ასეთი უბედურების ატანა არ შეუძლია. რა მონადირეა იგი, როცა სხვები ნადირობენ და ის კი სახლში გდია! რაც უნდა მოუვიდეს, მაინც შეეცდება გამოვიდეს ამ სამარცხვინო მდგომარეობიდან და ტეეში გაიჭრას სანადიროდ.

სერსემალი კი გადაუტედა და თოფი გაუვარდა, მაგრამ ჯერ კიდევ მონადირედ გრძნობს თავს.

აი, ფესს ასწევს და ნაბიჯს გადადგამს. გრძნობს, რომ ამის ძალა აქვს.

მაგრამ როგორც კი სცადა და ფეხი შეანძრია, მუისვე დაიმსხვრა სრულიად და თიხის ნამსხვრევებად გამხდარი დაეუარა იატაკზე.

დაეკარგა ბათუს მონადირის სახე და მასთან ერთად უოველი გრძნობაც გაუქრა.—იგი აღარ იყო ქვეყნად.

როცა გივი დაბრუნდა სახლში საღამოს ქამს და ოთახში შევიდა, ფეხი წაჰკრა თიხის ნატეხს. დახედა. იცნო.

— საწყალი ბათუ! ნეტავი რამ გატეხა?..—სთქვა მან და ხელში აიღო თიხის ნატეხი. დახედა, მერმე ნაღვლიანად წარმოთქვა:

— თიხაა! ბათუ კი აღარ არის!.. კარგი მონადირე იყო, რომ ცოცხალი ეოფილიყო!

ლევო ქიაჩელი.

ილიენი ჩ ი ც ი ე სტან

ენ ვერ იცნობ
ნიბლია ჩიტს,
პატარასა

მარდსა და ცქვიტს?
დღეს მოფრინდა
ჩვენს კარზედა,
გვიგალობა
ტყეილ სმაზედა.

შემოგვცინა,
შემოგვძახა,
ენა ტყეილმა
ცელქმა ჩიტმა;
იფრთხილა,
იცქრიალა,
იტიტინა,
იჭიკჭიკა..

პარძან ამ დროს
რორგორც ახლა,
მოგვიფრინდა
გულ ნაცარა,
მოგვილოცა
გაზაფხული:
გაკვამხნევა,
გაგვასარა.

უური უკდე,
დღესაც გალობს,
ახალ-ახალ
ლექსებს მწუობრად,
გაზაფხულად,
ემაწვილებო,
გაიხარეთ,
მოგილოცავთ...

გ. კალელიშვილი.

ბაბუა და შვილიშვილი

1 მაისის დღესასწაულისთვის

(სცენა 1 მოქმედებად)

(გუბუნი საბურთალოს ქართულ სკოლის მოწაფეებს)

მოქმედნი პირნი:

1. ბაბუა 65 წლისა

2. გოგი 8 წლისა.

სცენა წარმოდგენს ძველი მუშის ოჯახს. ოთახი მორთულია სრულიად უბრალოდ, მარა სუფთად. კედელზე კიდია გამოჩენილ სოციალისტების სურათები. ერთ კედელზე კიდია ძველი ბოფი და შეხვეული წითელი დროშა. სკამზე ზის ბაბუა, წინ უხის პატარა გოგი.

გოგი. ბაბუა მითხარი რამე შენი წარსულიდან. რამდენი ხანია გთხოვ მიაშო, რად გაქვს შუბლი გაჩეხილი და თითები წაწყვეტილი?

ბაბუა. ეხ, შვილო, რამდენი გაჭირვება ჩემს თავს უნახავს აბა შენ რას გაიგებ, რომ გითხრა?

გოგი. არა, ჩემო ბაბუ, მითხარ ძალზე მაინტერესებს ვიცოდე, მოკლედ მითხარ, ოღონდ კი მითხარ?

ბაბუ. იყოს შენი ნება! ყური მიგდე: მე მალაროებში ვმუშაობდი ჯერ კიდევ მაშინ, როდესაც მამა შენი პატარა იყო მალაროებში მუშაობა ადვილი აო არის. ბნელ, სულშემხუთველ მიწის გვირაბებში გვიხდებოდა რკინის თხრა. ვმუშაობდი დილა აღრიან ამდგარი ღამემდე და ამ მუშაობისათვის პურის ფულისაც კი არ გვაძლევდნენ. მუშაობა თუშცა აუღაფელი იყო, მარა სიმშლის კიდევ იქ მუშაობა გვერჩივნა. გვირაბები მეტად საშინელი იყო, წამისწამს ჩამონგრევის და ცოცხლად და მარხვას გვემუქრებოდა, მარა განა მუშა ვის ეგონა აღამია-

ნი? თუ დავიხოცებოდით, კაპიტალისტი არც ამას დაგვიდეცდა!..

გოგი. ბაბუ, რა ცუდი კაცი ყოფილა კაპიტალისტი. ვინ არის ეს უმსგავსო? ცოცხალია?

ბაბუ. (დამიღიო) კაპიტალისტი შვილო ბევრი ფულის მქონე კაცია, რომელიც ამუშავებს მუშებს, ამათი მუშაობით ოქროებს იზხრიალებს ჯიბეში და მუშებს და მის შვილებს პურის ფულსაც არ აძლევს. ჩვენ ზურგზე გასუქებული კაცია.

გოგი. რა საშინელი ხალხი ყოფილა კაპიტალისტები ბაბუ, ალბად ზღაპრებში რომ კაციქამია გველეშაპია. ისეთი სახის იქნებიან

ბაბუ. არა შვილო, ისინიც ჩვენისთანა სახის მქონე კაცებია, მხოლოდ გამაძღარი და უსინიდისონი არიან. ჰოდა, ერთ ასეთ მუშაობის დროს ჩამოგვენგრა თავზე თალი გვირაბისა, ბევრი ჩემი ამხანაგი დაიღუპა, მე და ჩემი სამი ამხანაგი ცოცხალმკვდარი, თავგაჩეხილები ამოგვიყვანეს ზევით. (გოგი გაფაციცებით უსმენს და სახე ეღრუბლება) სანამ მოვრჩებოდი, ჩემმა კაპიტალისტმა ადგილიც წამართვა და აკი კინალამ სიმშლით ამოვიხოცენით. ამ დროს მუშებში გაჩნდნენ კეთილი კაცები და დაიწყეს ჩვენი მოშადება. გვეუბნებოდნენ: კაპიტალისტები მუქთანხორებია და ბრძოლა უნდა გამოვუცხადოთო. ბევრი ჩვენგანი არ იჯერებდა, როგორ შეიძლება ბრძოლა გამოვუცხადოს ბატონებს, ისინი ხომ ღმერთის მოვლინებულნიანო, მაგრამ გამოჩნდნენ გაბედული ბიჭები, შეითვისეს ქადაგი და დაიწყეს მზადება

ერთმა კეთილმა მასწავლებელმა გვითხრა, რომ საზღვარგარედ ყველა მუშები შეერთდნენ, შეკავშირდნენ და ფიცი მისცეს ერთმანეთს ბატონებს ებრძოლონ. პირველი მაისი სადემონსტრაციო დღედ გამოაცხადეს და ჩვენც უნდა მხარი დაუჭიროთ მათ, უნდა გამოვიდეთ მუშები პირველ მაისს. და მოვთხოვოთ ჩვენ კაპიტალისტებს და მთავრობას გააუმჯობესოს ჩვენი მდგომარეობაო. ბევრი შეშინდა, მაგრამ ბევრი დასთანხმდა. მეც მაშინ მორჩენილი ვიყავ და დაესთანხმდი მიმელო გამოსვლაში. მონაწილეობა.

გოგი. ბაბუ, ნეტა მეც თქვენთან ვყოფილიყავ, მეც თქვენ ამოვიდგებოდით გვერდში. ნეტა თოფიც მქონოდა, მე გაჩვენებდი კაპიტალისტების სეირს.

ბაბუ. (იღიწხება) გამოვედით პირველ მაისს მუშები მწყრივად, წითელი დროშით და მუშური სიმღერით, ცოტა გავიარეთ და ამ დროს ცხენების თქარა-თქურით თავს დაგვესხა ყაზახ რუსები.

გოგი. ეს რომელი რუსებია? ნუ თუ რუსები ასეთი ცუდი ხალხია? არ მეგონა...

ბაბუ. რუსის ხალხი კი არა, რუსები თითონაც იბრძოდნენ, რუსის მუშები ჩვენსავე ცუდ მდგომარეობაში იყვნენ. ყაზახები იყვნენ ხელმწიფის ერთგული ხალხი, რომელიც მდიდრები იყვნენ და მეფეს უჭერდნენ მხარს.

გოგი. რატომ არ დახოცეთ ბაბუ ის საძაგელი ყაზახები?

ბაბუ. ყველას დახოცვა კი არ შეგვეძლო და ხელჩართული ბრძოლა კი ძალიან გაიმართა. ზურგზე მათრახს გვიტყლაშუნებდნენ, ცხვირპირში თოფის კონდახებს გვცემდნენ და სისხლი გვდიოდა, მაგრამ არ გავქცეულვართ და ფიცს ვასრულებდით. ამ დროს ერთმა ამხანაგმა გადისროლა ყუმბარა.

გოგი ბაბუ, ყუმბარა რაღაა?

ბაბუ. ასაფეთქებელი იარაღია, რომელიც თუ გადისროლე, გასქდება და ირგვლივ მყოფთ დახოცავს, გადისროლა და ბევრი მტერი ამოეღო, მაგრამ ჩვენც ზოგიერთებს ზიანი მოგვაყენა და იმ დროს წამწყვიტა სწორედ თითები. ამის შემდეგ ერთ წელს ციხეში ვიჯექ. შემდეგ ციმბირში მიკრეს თავი, მაგრამ ბრძოლა არ მიმიტოვებია. დიდი ხნის შემდეგ ჩვენმა ბრძოლამ ნაყოფი გამოიღო და ისეთი წყობილება დამყარდა რომ მუშა თავის შრომით აშენებს როგორც საკუთარ სახელმწიფოს, ისე თავის შეილებს ბედნიერ ცხოვრებას. დღეს მუშა ადამიანია, მას აქვს შეგნება და კიდევ რომ შიოდეს, ბედნიერია. ცოტა კიდევ და რუ სხვა სახელმწიფოებშიაც დამყარდა ამგვარი წყობილება, შემდეგ ყველა მუშები ბედნიერები იქნებიან და გაჭირვებასაც აღვიღო აღარ ექნება.

გოგი. განა სხვა ქვეყნის მუშები არ არიან თავისუფალნი?

ბაბუ, არა შეილო, იქ ჯერ კიდევ გაჭირვებას განიცდიან და აქაური მუშები ცდილობენ მათ დაეხმარონ. (მაესა)

გოგი. (ჯერ ჩაფიქრებული, შემდეგ წამოგონდება, ბაბუს მოეხვევა და დაეფიქრება) ბაბუ, შენი ჭირიმე, მათხოვე შენი თოფი. მე მინდა ის გადავიკიდო და სხვა ქვეყნის მუშებს დავეხმარო. მეც

შენსავით მინდა ვიბრძოლო, სხვა ქვეყნის ყაზახებს ყუმბარებს ვესვრი და მუშებს მოვეხმარები. ბაბუა, მომცემ თოფს და წითელ დროშას?

ბაბუ. (გახანებულა) ჯერ ისწავლე 'შვილო და არ დაგიშლი ქვეყნის საქმეს ემსახურო.

გოგი. (სტის და რბას) ო, შენი ქირიმე ბაბუ, ვისწავლი, ძალიან ვისწავლი, ოღონდ შენ შემპირდი თოფი და დროშა. იმ დღეს იძახდნენ: გაუმარჯოს პირველ მაისს და მუშების კავშირსო. ოჰ, დიად, გაუმარჯოს პირველს მაისს! გაუმარჯოს ბაბუს თოფს და გოგის ბრძოლას მუშებისათვის. (ერთ ხელში უჭირავს თოფი და მეორე ხელში წითელი დროშა ბაბუს მიერ კედლისგან ჩამოღებული)

ფარდა.

აჩიკოს დედა.

ლენინის სახელობის საპაპიროსო ქარხნის მუშათა ბავშვების კოლექტივი.

ორი მაისი—ბავშთა დღესასწაული

ორი მაისი ბავშთა დღესასწაულია. ორ მაისს ბავშვები ერთმანეთს მშურად უწვდიან თავიანთ ნორჩ ხელებს და კავშირდებიან, რათა ამთავითვე ჩაებან ცხოვრების ფერხულში, გაჰყვენ იმ გზას, რომლითაც მიდის თავისუფლებისა და ბედნიერებისაკენ მშრომელი კაცობრიობა.

ორ მაისს ტფილისის ქუჩები ვერ იტევდენ მოსწავლე ახალგაზრდობის და ბავშვების მოზღვავებულ ტალღებს. მშენიერი დღე, ამწვანებული მიდამოს საგაზაფხულო ღიმოლი, ფართოსანთა ტკბილი ჭრიაბული ბანს აძლევდა ბავშთა დღესასწაულს. ბავშვების მხიარული, მევირცხლი სახის გამოძეტველება და მათი ჭივილ-ხივილი უსაზღვრო ნეტარებით უვსებდა გულს ეველას. მათი სიცილ-კისკისი ცას სწვდებოდა და მზის ღიმოლს უერთდებოდა. ქუჩები დელავს ჰაწიების აჩქროლებული ტალღებით: ისინი მოვარდენ ქუჩებში გაზა-

ფხულის მხით გამთბარ, ეინულის ბორკილებ დალეწილ
მთის მდინარეებივით და აავსეს მიდამო. მათი სახის ცქრიანს
ამშვენებდნ კოხტა დროშები სხვადასხვა წარწერებით.

ბავშთა მსვლელობა 2 მაისს ტფილისში.

უაუაროს უვაგილებივით გადაწითლებულიო ქუჩები.
ავტომობილებზე ზაწიების, საბავშო ბაღების ბავშების, თაი-
გულები შეკუნწულიყვენ და მკვირცხლი ჟრიაბულით და

ვაძას ძახილით უვლიდენ ქუჩებს. აგერ სპარტაკელები-
 ქალები და ვაჟები მჭიდრო მწკრივით მიუძღვებიან ბავ-
 შებს თავისუფლების მოედნისაკენ.

მთავრობის სასახლის წინ ამართულია ტრიბუნა,
 საიდანაც ორატორები სიტყვებს ამბობენ, ასე გრძელდება
 დღის 1 საათამდე. დღის 1 საათიდან ჰროცესია მიემართება
 თავიანთ სასწავლებლებში, საბავშვო სახლებში და ბაღე-
 ბში, სადაც მათ უმართავენ საუზმეს და სსვადანსვა გა-
 სართობებს.

სადამოს კინოებში და თეატრებში იმართება საბავშვო
 წარმოდგენები, აჩვენებენ სურათებს და სსვადანსვა გასარ-
 თობებს. შუშუნების ცეცხლის წვიმა ქალაქს თავზე ევლება
 და ფანტავს ღამის სიბნელეს. ორ მაისს ქუჩებს მოეფინა
 ბავშვთა სამაისო გაზეთი. „ზირველი მაისი,“ რომელშიაც
 ბავშვები კითხულობდენ თავიანთ ნაწარმოებთ და სიხარულით
 ეკნებოდათ გული.

ასე ჩატარდა 2 მაისი—ბავშვთა შეკავშირების და მეგო-
 ბრობის დღე.

დამსწრე.

ნუარო

ვენს წინ რომ წუარო ჩამორბის
იცით რამ გაანაკადა?
დიდ მთების უმრეტლა ცრემლმა,
არ დარჩენილმა ნაკადა.

შეასხა შეჯარდნის ფრთები,
პორთო ლამაზის ენითა,
რომ უამირს გადასჩქუოდა
თავის ჩუსჩუსა დენითა.

მისდევეს ველ-მინდვრებს ნაკადი,
მისჩქუეს და მიესხურება,
წველვან სიცოცხლის შემტანსა
ვერავეინ დაემდურება.

აქ ქერი ღაღობს, იქ ფეტვი,
უსდება დელვა ეანასა;
მიგ მწვერი ჩაბუდებული
ჭუჭჭუკებს იავნანასა.

სიბინდის ბიბინს რომ უმზერს
პატრონი კარკის თვალთა,
დიდინებს ტკბილად და ხარობს
ის უხვი მოსავალთა.

შოო მღვიმელი.

ნაკადულის თვკადასაგალი

ბევრი რამ გამიგონია მორაკრაკე ნაკადულების შესახებ, მაგრამ ჯერ არავის არ უამბნია ჩემთვის, თუ რას რაკრაკებენ ნაკადულები. აი, დიდი ქვის ქვეშიდან ანკარა წყარო ამოჩუსჩუსებს, დავჯდები და მოვისმენ მის ლიკლიკს. აუარებელი ჰაწია ტალები სირბილით მიგორავენ და მიისწრაფიან ქვეს შუა—სილაზე.

— ჰეი, თქვენ, ჰაწია ცელქო ტალებო, ერთი მითხარით, რა გაჩქარებთ, საით მიისწრაფით და საიდან მორბიხართ, რატომ ფუსფუსებთ ასე, რატომ ებრძვით ერთმანეთს და ცდილობთ ერთმანეთს გაუსწროთ! — ვკითხე მე.

— ოჰ, — ატიტინდენ ტალები, — ჩვენ ბევრი ვართ, ძალიან ბევრი: იქ მთის გულში კიდევ ჩვენზე მეტია, აუარებელი, უანგარიშო. ჩვენ ეველას გვინდა გამოვიდეთ სინათლეზე, კარები კი ვიწროა; აი რატომ ვებრძვით და გვინდა გავასწროთ ერთმანეთს ჰაწია მოწაფეებივით, როდესაც მასწავლებელი იტევის: „გაკვეთილი გათავდაო!“

— სად იუავით აქამდე და რას აკეთებდით? ნუ თუ მთის გულში იჯექით უძრავად?

— ოჰ, არა, არა, — ატიტინდენ ტალები. ერთმანეთს აღარ აცლიდენ ისე ჩქარობდენ, ეველას უნდოდა დაესწრო ამხანაგისათვის და ეამნა თავის ისტორია. არაფერი არ

მესმოდა. მე დავიხარე და ამოვიღე წუაროდან მუჭით წმინდა ცივი წყალი; წვეთ-წვეთად გავეშვი თითებსშუა და ეოველმა წვეთმა მიაღმო თავის საუცსოვო თავგადასავალი.

— ჩვენ თოვლის ფიფქები ვიყავით წასულ სამთარში, — მითხრა ორმა წვეთმა, — მთაზე ვიწვევით და მხიარულად ვბრწყინავდით მზეზე, სანამ გაზაფხულმა არ გაგვალხო.

— ჩვენ ორი სეტყვის მარცვალ ვიყავით, — სთქვა კიდევ ორმა, — და ვწუხვართ, რომ მძიმე ჰურის თავთავი დავანარცხეთ დედამიწაზე.

— ჩვენ ორი ცვარი ვიყავით, — ატიტინდა კიდევ ორი ახალი წვეთი და მწუვრვალე ზამბახს წყალი დავაღვინეთ.

— ჩვენ გემებს მივაქანებდით ზღვაზე, ჩვენ მწუვრვალე ადამიანს წყალი დავაღვინეთ და ვიხსენით სიკვდილისაგან. ჩვენ წისქვილის ქვებს ვატრიალებდით; ჩვენ ალუბლის ტბილი წვენი ვიყავით; ჩვენ — გემრიელი ღვინო, ჩვენ — წამალი, ჩვენ — საწამლაჳი, ჩვენ რძე... — მომითხრობდენ წკრიალა ხმით ნათელი წვეთები და თითო-თითოდ ცვივოდენ ძირს თითებიდან.

ერთი კრიალა წვეთი ჩამოეკიდა ჩემ თითს.

— მე ოდესღაც ცრემლი ვიყავი, — წამწურჩულა მან.

— მე — ოფლის წვეთი ვიყავი, — სთქვა მეორემ, ისიც მოსწედა თითს და დაეცა მიწას.

— მე კი შენ გულში ვიყავი, — დაიწკრიალა მესამემ, — თბილი სისხლის ზაწია წვეთი ვიყავი, და შემდეგ, როდესაც შენ ამოიხსნეთქე, მე ამოგფრინდი ორთქლად და ღრუბლებისაკენ გავფრინდი.

ვხედავდი, რომ წვეთების ამბებს ბოლო არ ეღებოდა და დავიბერტყე ხელი.

— აბა, მითხარი, რა ნახე ახალი მთის გულში, — ვკითხე ნაკადულს და თან ვუთქრობდი: „რა უნდა იეოს იქ ახალი, ქვები ვრია მიწაში უძრავად ქვეყნის გაჩენიდან და ევრება,

სწამამ ადამიანი არ ამოიღებს და სახლებს არ ააშენებს.“ მაგრამ ჩემ გაოცებას საზღვარი არ ჰქონდა, როდესაც ნაკადული უცნაურ ამბებს მომიყვამ.

— ეოველი წვეთი, — ამბობდა ის, — რომელიც უწინ თოვლი, სეტყვა, თუ ცვარი იყო, ჟონავს მიწაში და ძაღაროს კარგ მომუშავესაგით მუშაობს იქ რაც ძალი და ღონე აქვს. თხრის თხრილებსა და ხვრელებს და იკვლევს ათასნაირ მიხვეულობას მთებზე გზებს. თუ ქენთვის ვინმეს ბავშობაში მიწის ქვეშ მცხოვრებ მთის სულებისა და ჯუჯების ზღაპარი უამბნია, რომლებიც თითქოს მთის გულში ცხოვრობენ და ლითონებს და მკირფას ქვებს სდარაჯობენ, დღე და ღამ ბეჯითად უვლიან და თავს დასტრიალებენ იმათ, იცოდე, ეს ჯუჯები და სულები — ჩვენ ვართ — ზაწია წელის წვეთები. ჩვენ ზატარებად და უღონოებად გეჩვენებით, მაგრამ ზომ სედავ, რამდენი ვართ, და, უთუოდ გაგიგონია, რომ თუ განუწყვეტლივ სწვეთს წვეთი — ქვასაც კი გახვრეტავსო. ეოველ ჩვენგანს, როდესაც მთის ქვიან ფენებსა შუა მიწის, მეუმეგნლად მიაქვს თან ამა თუ იმ ჯიშის ქვის ნაწილაკები, მაგრამ ზაწია წვეთისთვის შეუძლებელი ხდება მძიმე ტვირთის ზიდვა და ჩქარა სტოვებს ქვის ზაწია ნამცეცს სადმე, სულ სხვა ადგილას. ამნაირად ვაშენებთ ჩვენ კირისა და თაბაშირისაგან ბჭევრიალა ღამაზ კრისტალებს. ამ ნაირადვე მოგვაქვს ჩვენ ხან რკინის წითელი, მწვანე და ლურჯი, სპილენძის და სხვა ლითონის ფეროვანი ნამცეცები და ვაფერადებთ სხვადასხვა ქვებს. ხანდახან წელის წვეთები, მთის გულში, დიდ, ფართო გამოქვაბულს წააწყდებიან, მაგრამ ეს გამოქვაბულებიც ზომ ჩვენი გაკეთებულია: უწინ გამოქვაბული გამოვსებული იყო მარილით ან თაბაშირით, მაგრამ აუარებელმა წვეთებმა გახსნეს თავის წყალში მარილი და თაბაშირი და გაიტანეს სადმე სხვა ადგილს.

შესაძლებელია სდვაში ჩაიტანეს, სადაც წყალი შენ თითონ იცი, ძლაშეა. ამნაირ გამოქვაბულში მუშაობა სასიამოვნოა; მხიარული სმაურობით ვვარდებით ჭერიდან ძირს, ვტოვებთ ძალა ჩვენ მოტანილ ქვების ნაძვეცებს და საოცარ სავნებს ვაკეთებთ. უსათუოდ გინახავს სამთარში, როდესაც სახურავზე მზისაგან ვდნებით და ჩამოვდინდებით და სიცვი-საგან გრძელ, გამჭვირვალე ღოღუებად, ანუ სტალაკტიტებად და სტალაგმიტებად ვიქცევით. მიწის ქვეშ ჩვენი მუშაობა ცოტათი წააგავს ამას, მხოლოდ იქ ჩვენ ღოღუებს წელი-საგან როდი ვაკეთებთ. —კირისაგან ვაკეთებთ. გამოქვაბულის ფსკერზე წვეთები იკრიბება და მიწისქვეშა მდინარედ და ტბებად იქცევა. შემდეგ წვეთები გამოვრბიან კლდოვან ხეობებში და ნა-ზრალეებში, კლდიდან კლდეზე სტიან და ჩანჩქრებად ჰქუხან მთის კლდიან გზაზე. თუ ხის ნაჭერი შეგვხვდა, რაც ძალი და ღონე გვაქვს ვცდილობთ უოველი უჯრედი კაჟით, ან კი-რით ამოვავსოთ, ან დავამტკნოთ და თან გავიტანოთ. თქვენ კი ჩვენს ნამუშევარს გაქვავებულ ხეს ეძახით, მაგრამ სრულიად არ არის ეს სამართლიანი სახელი, რადგანაც ხის ზაწია ნაწილაკიც კი არ რჩება იქ, და მხოლოდ მარტო წმინდა ქვა არის, მხოლოდ ხის მოუვანილობა დარჩა, მერე რამდენი ჯაფა დაგვჭირდა, რომ გამოგვეკეთა ქვისაგან უოველი ზაწია მილი, უოველი უჯრედი.

ამ დროს მოვარდა ახალი ტალღა და სულ სხვა ამბავს მომიგვია: მან მიაშბო თუ როგორი თანდათანობით გამო-უთხარა წყლის წვეთებმა შევიცარიანაში ძირი დიდ მთას მძიმე ქვებიან-მიწიანათ, რომელიც ჭუბრაზდა ამ დიდ ქვებს. ხეებიანად, რომლებიც იზრდებოდა ამ მიწაზე, როგორ გადმოუძახა ბარში და დაღუპა ოთხი სოფელი ადამიანებითა და ცხოველებით სავსე, მაგრამ მე შევაწვევტინე ეს ამბავი და ვუთხარი ტალღებს:

— უმჯობესია სხვა რამე მიამბოთ და შევეკითხე ნაკადულს—თუ შენი წვეთები ძთის გულში ამდენ რამეს მლიან, ამდენ რამეებს ანგრევენ და აშენებენ, ეჭვი არაა, შენი გამტკვრვალე წყალი, რომელშიდაც ცხადად სჩანს ჰაწაწკინა ქვები და ჰაწაწკინა, ჰრიალა თევზები, არც იხე წმინდა ეოფილა, როგორც ეს კაცს ჰგონია.

— ადვილად შესაძლებელია, — მიზასუხა ნაკადულმა, — ჩვენ ჰაწია მუშებს მიაქვთ თან სხვადასხვა მასალები.

— რა მასალები, სად და რისთვის მიაქვთ მასალები შენ მოუსვენარ მუშებს? — ვკითხე ნაკადულს.

— ჩვენ მიგვაქვს კირი, — შემომძახეს წვეთებმა, — დიდი-ხანია გველოდებიან ზღვის უამრავი ჰაწია ცხოველები: ღოკოგინები, ზოლიშები, ზღვის ვარსკვლავები, რომლებს-თვისაც საჭიროა სახლების აშენება და სახლებისათვის კი ბევრი კირი სჭირდებათ.

— ჩვენ კაჟირი მიგვაქვს, — ტიტინებდენ სხვა წვეთები, — უამრავი ინფუზორი და მცენარეები გველოდებიან დიდი ხანია, ჰაწია ბილილაც კი ნაზირას გვემუდარება დაუტოვოთ ნაწილაკები.

— ჩვენ მიგვაქვს ჰაერი ჰაწია ბუბტებით, — წკრიალებდენ წვეთები, — ჰაერი, ურომლისოდაც არ შეუძლია სუნ-თქვა არც თევზებს, არც სხვა წელის ცხოველებს.

— ჩვენ მიგვაქვს ნახშირმეავა, ჩვენ თაბამირი, ჩვენ რკინა, ჩვენ — ციცინა. ჩვენ ბევრი, ბევრი მარილი, რომელიც სჭირდებათ აუარებელ მცენარეებს, ცხოველებს, და თქვენ — ხალხსაც. თქვენ მოდიხართ ჩვენთან საექიმოდ და გიხარიათ, და მერე როგორ გიხარიათ, როდესაც შეიტყობთ, რომ წუშწუშა, ან რკინა, ან სხვა რამ ლითონი გვაქვს ისეთი, რაც თქვენ გშველით ავადმყოფობისდროს, მაშინ თქვენ ჰატვიცცებით ამბობთ ჩვენზე, რომ ჩვენ სამკურნალო

წლები ვართ, თბილ წლებს გვეძახით. სანამ სინათლეზე გამოვვიდოდეთ, მიწის გულში გავთბით და თბილი გამოვდივართ. რა ზატოვისცემით გვეპრობით, გვწმენდავთ, გვასუფთავებთ, გვიკეთებთ ლამაზ აუზებს, აშენებთ ჩვენს ირგვლივ დიდრონ სახლებს, აბანოებს, სასტუმროებს და მთელ ქალაქებს. ნუ თუ არაფერი გაგიგონიათ ჩვენი ტფილისის, ბორჯომის, წვალტუბოს, ახტალის, უცხოეთის — ბაღენ-ბაღენის, ემსის, კისლოვოდსკის, ხარხანის და სხვა განთქმულ სამკურნალო წლების შესახებ?

— ნუ გგონიათ, რომ ჩვენ არაფერს არ ვაკეთებთ, არაკრეკდენ წვეთები ერთად, — ზირიქით, ჩვენ არ ვიცით რა არის მოსვენება და ჰიანჯვლებზედაც უფრო მშრომელები ვართ, რომლებიც მუდამ აშენებენ თავის სახლებს, მუდამ ფუსფუსებენ და ეხიდებიან თავისთავზე სამჯერ უფრო დიდ ტვირთს — ფუჩჩის ნამტვრევებს.

სად არ ვმუშაობთ ჩვენ, ჰაერში და ბალახებში, რომელთაც ვახალისებთ, ვალევინებთ წვალს მცენარეებს, ცხოველებს და ხალხს, მივრბივართ ნაკადულად, ნაკადულიდან მივისწრაფებით მდინარეში, მდინარიდან უსაზღვრო ზღვაში. გზადგზა ვაბრუნებთ წისქვილის ბორბლებს და ვატარებთ ნავეებს ზღვაში. თითქოს დროა დავმშვიდდეთ და მოვიწვიოთ, მაგრამ შშის სხივები გაგვათბობს და მსუბუქ ნისლად გადაგვაქცევს. როდესაც ავალი მაღლა, ღრუბლებად გავხდებით და გავექანდებით ცაზე, სანამ არ ვიპოვით ჩვენ ადგილს, რომ ისევ მუშაობას შევუდგეთ. დაუღალავად ვმუშაობთ, ჩვენ არ ვიცით რაა დასვენება, ჩვენ გვიხარია, რომ უოველთვის მონაწილეობას ვღებულობთ ქვეყნიერების ცხოვრებაში და წუერვილს ვუკლავთ აუარებელ მცენარეებს, ცხოველებს და ხალხს.

— საკვირველებაა, — ესთქვი გულში, — და მოკმორდი ხალხიდან ნაკადულს. — რა დიდებულ საქმეს ეწევა წელის ჰაწია წვეთი. რამდენი სიცოცხლე და მოძრაობაა ქვეყნიერებაზე. ოჰ, რა გულით მინდა რომ ჩემი ცხოვრებაც უსარგებლოდ არ ჩატარდეს ამ ქვეყნად, თორემ შემრცხვება ჰაწია, მშრომელ წვალის წვეთის შესედა.

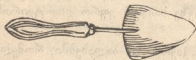

ბ უ ნ ე ბ ა

ჭერბარის დამზადება.

გაიშლება თუ არა გაზაფხულის დასაწყისში ყვავილები, შეიძლება შეუდგეთ ჭერბარის შეგროვებას. მცენარე უნდა შეარჩიოთ სწორი და დამთავრებული. ყოველ ვეგეტაბლიარს აუცილებლად უნდა ჰქონდეს ფესვი, ღერო და ყავილი, თუ ნაყოფიც გამოჰყვება, უკეთესი იქნება.

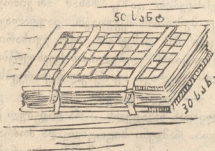
ფესვები რომ არ დაზიანდეს, მცენარე მიწიდან უნდა ამოიღოთ ფრთხილად, პატარა რკინის ნიჩბით; ან და ჯიბის დანით. ხისაგან და ბუჩქისაგან ჭერბარისათვის უნდა აიღოთ ფოთლებიანი და ყვავილებიანი შტო.

შეაგროვებთ თუ არა მცენარეებს, იმავე დღესვე უნდა მოათავსოთ დარჯაკში. დარჯაკის დამზადება შეიძლება ასე:

უნდა აიღოთ ორი ერთი ზომის ჩარჩო, სიგრძით 50 სანტიმეტრი, სიგანით კი 30. ჩარჩოები დავხვრიტოთ გარშემო. ჭუჭრუტანები უნდა იყოს დაცილებული ერთი მეოროსაგან დაახლოებით ოთხი სანტიმეტრის მანძილზე. შემდეგ ჭუჭრუტანებში ჯერ სიგრძით და შემდეგ სიგანით უნდა გაუყაროთ და დაჭიმოთ მავთული. ჩარჩოებ-შუა დასდოთ ბლომად საშრობი ან გაზეთის ქაღალდები.

ახლა, როდესაც დარჯაკი მზად არის, უნდა ჩააწყოთ მცენარე, რასაკვირველია ფურცლების, ფესვების და ყვავილების დასწორების შემდეგ, ქაღალდსა და ქაღალდს შუა, და თასმებით შეკრათ. შემდეგ, რამდენიმე დღით, დარჯაკი მზე-

ზე უნდა დაჰკიდოთ, სანამ მცენარეები კარგად არ გაშრება.

მხოლოდ საჭიროა ყოველ დღე მცენარეს ქაღალდი გამო-
ეცვალოს. ნახშიარი ქაღალდი კი დარჯაკიდან ამოიღება გასა-
შრობად.

როდესაც მცენა-
რები გაშრება, რვეუ-
ლში უნდა გაღიტა-
ნოთ და ზოლებად
დაჭრილი ქაღალდე-
ბი დააწებოთ მათ
ფურცლებზე; თუ ვინი-
ცობაა მცენარე არ
თავსდება რვეულის
ფურცელზე, მაშინ უნ-
დადაიქრას ის ნაწილე-
ბად, ცალ-ცალკე მიე-
მაგროს ფესვი, ყვავილი
და ღერო ფოთლე-
ბით.

პერბარის დაგრო-
ვების დროს საჭიროა
ალინიშნოს უბის წიგ-
ნაკში: აღილი სა-

დაც მცენარე იპოვეთ, თვე, რიცხვი და წელი. აგრეთვე მცე-
ნარის სახელწოდება.

№ 15

გ ვ ი რ ი ლ ა.

დაავადება საჭიროა, ქუთაისი, საღა-
თია, ბიონის პარკი.

ნიადაგი ქვიშოვანი, 1924 წ., 16 მაისი
შალიკო აბულაძე.

გარდა ამისა აუცილე-
ბლად უნდა აღინიშნოს პე-
რბარიის დამგროვებელის
სახელი და გვარი, ყოვე-
ლივე ეს ცნობები იწერე-
ბა ცალკე ეთიკეტზე, რო-
მელსაც სახელათ „პასპო-

რტი“ ჰქვია. პასპორტი მიეკვრის რვეულის ფურცელს, რო-
მელზედაც მცენარეა დამაგრებული

დაგროვების დროს მცენარეების გადატან-გადმოსატანად
ხმარობენ კოლოფს, რომელსაც სახელად „ბოტანიზირი“
ეწოდება. ეს კოლოფი მზადდება შემდეგ ნაირად: ხის ფე-
ნი (ფანერი) შეიძლება იმ მასალისაგანაც, რომლისგან სამეგ-
რელოში კასრებს აკეთებენ, სივრცით 30 სანტიმეტრი და სი-

განით 20 სანტ. უნდა ჩაიღოს ცხელ წყალში. როდესაც ფანერი სხემაოდ დაღებება, მიღად უნდა დაიხვიოს და

შეიკრას ბაწრით ფანერი გაშრება და ფორმას აღარ შეიცვლის. ნაპირები უნდა გამაგრდეს პატარა ლურსმებით ან შეიკრას მავთულით. შემდეგ თავეებში ჩაუყენებთ რგვალი ფიცრის ნაჭრებს და დაამაგრებთ ლურსმებით. ერთ გვერდზე

უნდა ამოსკრათ პატარა ფანჯარა და თასმით მიაკრათ კარები. ბატანიზირს მხარზე თასმით გადაკიდულს ატარებენ. ყოველი მცენარე ფრთხილად უნდა ჩადვით კოლოფში და შიგაც თავისუფლად უნდა ეწყოს რომ არ დაიქულიტოს.

კ. არჯევანიძე.

შაშვის ბარტყი

იყო და არა იყო რა. იყო ერთი შაშვი. ააშენა ბუდე, გამოჩეკა ბარტყები და ცხოვრობდა მხიარულად. შეიტყო მელიამ, რომ შაშვს ბარტყები გამოუჩეკიაო; აისხა იარაღი და მივირდა შაშვის ხესთან.

— შაშვო, — შესძახა მელიამ — მომეცი შენი შვილები, თორემ სულ ერთია, ყველას გადაგყლაპავო.

შაშვი არ შეშინდა და გადმოსძახა:

— ახლავე დაიკარგე აქედან, თორემ ერთს ისეთს დავუ-
სტვენ რომ, რაც ცხრა მთას აქეთ ორფეხობაა, სულ აქ მოვა
და გავანიავებს!

მელიას არ შეეშინდა და უპასუხა:

— მეც ერთს ისეთს დაიხავლებ, რომ რაც ცხრა მთას
აქეთ ოთხფეხობაა, აქ მოვა და უარესი დღე დაგადგებაო!

შაშვმა დაუსტვინა და მოვიდა ცხრა მთას აქეთ მყოფი
ორფეხობა.

მელიამ დაიხავლა და მოვიდა ცხრა მთას აქეთ მყოფი
ოთხფეხობა. შეიქნა ომი საშინელი. ამოწყვიტეს ერთმანეთი
ოთხფეხობამ და ორფეხობამ, მხოლოდ ერთი კაცი და ერთი
დაჭრილი შაშვის ბარტყი გადარჩა სიკვდილს.

ადგა კაცი დაღონებული და აპირებს წასვლას, ამ დროს
მოესმა შაშვის ბარტყის დასუსტებული სტვენა:

— ნუ დამტოვებ, კაი კაცო, მეც წამიყვანეო.

— სად წაგიყვანო?—უთხრა კაცმა,—მე თვითონაც არ ვი-
ცი სად წავიდე: ვინც ნათესავი მყავდა სულ ამ ომში დამე-
ხოცა.

— მეც შენი ბედო მეწია: ცხრა მთას აქეთი ნათესავები
დამელუბა, მაგრამ ცხრა მთას იქით მამიდა მყავს—ბუ. წა-
მიყვანე შინ, მომარჩინე და მერე მამიდასთან წაგიყვან და ჩემ
მაგიერ პატივს ისა გცემსო.

შეისვა კაცმა შაშვის ბარტყი მხარზე, წაიყვანა შინ, ასვა,
აქამა, უწამლა და მოარჩინა

— ახლა შემაჯექი მხარზე, —უთხრა შაშვის ბარტყმა კაცს,—
და წავიდეთ მამიდასთანო.

— შეისვა შაშვმა კაცი მხარზე. იფრინა ცხრა დღე და
ცხრა ღამე და მიაღწია ცხრა მთას იქით მამიდას სასახლეს.

— მამიდა საჩუქარს შემოგთავაზებს—უთხრა კაცს შა-
შვის ბარტყმა,—მაგრამ შენ ხელსაფეკვავე სთხოვე, სხვა არა
გინდა რა. ხელსაფეკვავს მარჯვნივ მოატრიალებ, ოქრო-
ვერცხლს დაფეკვავს, მარცხნით და—სასახლეებს ააგებსო.

მამილამ აღერსიანად მიიღო კაცი, მადლობა გადაუხადა
შაშვის ბარტყის გადარჩენისათვის და უთხრა:

— რა გინდა, მთხოვე, დაგასაჩუქრებო.

კაციმა უთხრა:

ხელსაფქვავე მიბოძე, მე სხვა არა მინდა რაო.

აჩუქა მამილამ ხელსაფქვავე და გახარებული კაცი გაუ-
დგა გზას შინისაკენ. მიდის და მიიმღერის.

შეხვდა ერთი მგზავრი და ჰკითხა:

— რა გიხარია, რომ მღერის?

— როგორ თუ რა მიხარია: ისეთი ხელსაფქვავე მაქვს, სა-
სახლეებს ამიშენებს და ოქრო-ვერცხლი უღვევლი მექნებაო.

— მე ისეთი ხმალი მაქვს. — უთხრა მგზავრმა, — რომ
ერყვი:

„ამოდი ელვათა,
 დაენთე ცეცხლათა,
 ჩემ მტერს თავი მოჰკვეთე,
 დაეცი მეხადა!—

ხმალი შეასრულებს ბრძანებას და ისევ ქარქაშში ჩაეგება. გამიცვალე შენი ხელსაფქვავე ჩემ ხმალში!

ხელსაფქვავიან კაცს გაეხარდა: ეს ხმალი რომ მქონოდა, ის წყეული ოთხფეხობა ორფეხობას ვერ მოგვევრეოდაო და გაუცვალა ხელსაფქვავე ხმალში, მაგრამ მისცა თუ არა ხელსაფქვავე, მაშინვე დაენანა, იფიქრა:

„ახლა ხომ ომი აღარ იქნება და რად მინდა ეს ხმალიო, და უთხრა მეზავრს:

— არ მინდა ხმალი, დამიბრუნე ისევ ჩემი ხელსაფქვავე! მაგრამ მეზავრმა არ დაუბრუნა, გადიხარხარა და გაიქცა. კაცს ეწყინა და უბრძანა ხმალს:

— „ამოდი ელვადა, დაენთე ცეცხლადა. იმ კაცს თავი მოჰკვეთე, დაეცი მეხადა!“

ხმალი არ დაინძრა. მიხვდა კაცი რომ მოტყუებული დარჩა და ტირილი დაიწყო. ამ დროს მხარზე შაშვის ბარტყი დააჯდა და უთხრა:

— მე ყველაფერი დავინახე, მაგრამ არა უშავს რა, ჩადი მამიდასთან ახლა სუფრა სთხოვე და, რომ წამოხვალ მე თითონ გამოგაცილებო.

დაბრუნდა კაცი მამიდასთან და უამბო თავისი ამბავი. მამიდას გაეცინა და უთხრა:

— ახლა რაღა გინდა რომ გაჩუქო?

— თქვენ რომ ერთი სუფრა გაქვს, ის მინდა, სხვა არაფერიო.

აჩუქა შაშვის მამიდას სუფრა და წამოვიდა კაცი გახარებული; მიდის და მიიმდერის. გზაში ისევ ის მეზავრი შემოეყარა.

— კაცო, რა გიხარია, რომ მღერი?

— როგორ რა მიხარია, ისეთი სუფრა მაქვს, როდესაც ეტყვი: სუფრავ, დაგვანაყრეო, იმწამსვე გაიშლება და, რა გინდა სულო და გულო—სასმელი საქმელი, არ გააჩინოსო.

— მე ისეთი ხალიჩა მაქვს, — უთხრა მგზავრმა, — რომ, სადაც წავიდა, იქ წაგიყვანს. მოდი, გამიცვალე შენი სუფრა ჩემ ხალიჩაში. შენ ხელსაფქვავსაც დაგიბრუნებ, მაშინ გეხუმრე, თორემ როგორ გაწყენინებდიო.

ლ ა

— კარგო, — უთხრა კაცმა, — მხოლოდ, მოდი, შენი ხალიჩა დავაგოთ, ზედ დაესხდეთ, სუფრა გავშალოთ, დავნაყრდეთ და მერე სუფრა შენი იყოს და მე ხალიჩას წავიღებო.

გაშალეს ხალიჩა, დასხდნენ, ხელსაფქვავიც გვერდში მოიდგეს და კაცმა უბრძანა სუფრას:

— აბა, სუფრავ, დაგვანაყრეო!

გაჩნდა სუფრაზე საქმელ-სასმელი. მგზავრი და კაცი შეუდგნენ ქეიფს. სწორედ ამ დროს ხალიჩის კიდესთან ხტუნაობით მოვიდა შაშვის ბარტყი და ჯერ მშვენიერად იგალობა, შემდეგ კი დაუწყო ნამცეცეს კნკა. მგზავრმა ხელი წაატანა დასაქერად, შაშვის ბარტყი გადახტა. მგზავრმა თქვა: ეს ჩიტი აღვილი დასაჭერი ჩანს, მოდი დავიჭერ, გალიაში ჩავსვამ,

იგალობებს და ვისიამოვნებო. ადგა და გამოუდგა დასაქე-
რად. კაცმა იფიქრა: ერთი ვსცდი ამ ხალიჩას, ინება მართალა
გაფრინდესო და უბრძანა:

ხალიჩა, ახლა აფრინდი,
ჩემ სახლის ბანზე დაფრინდიო.

ხალიჩა აფრინდა სუფრიან-კაციან-ხელსაფეკვავიანად და
გასწია კაცის სახლისაკენ. მაშინ კაცმა აიღო თასით ღვინო
და გადმოსძახა მგზავრს:

„შაშვი იყო მგალობელი
ჩვენი ძმა და მწყალობელი“-ო.

შაშვის ბარტყმა, რომ დაინახა ხალიჩა აფრინდაო, გაშა-
ლა ფრთები და თვითონაც აფრინდა მალლა.

დარჩა მგზავრი ხელცარიელი.

კაცი დაბრუნდა თავის სახლში, ააშენა ციხე-ქალაქები,
გადმოასხა ცხრა მთას იქიდან ორფეხოზა და ახლა ბედნიე-
რად ცხოვრობენ ძმურად.

ნინო ნაკაშიძე.

მშობი იმპრესსიონი

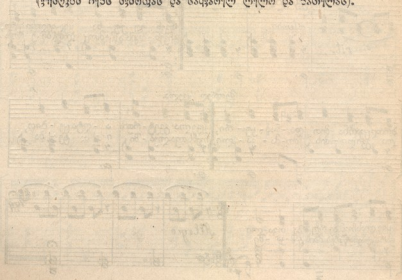
მანქანა	5	მანქანა	5
მანქანა	5	მანქანა	5
მანქანა	5	მანქანა	5
მანქანა	5	მანქანა	5
მანქანა	5	მანქანა	5
მანქანა	5	მანქანა	5
მანქანა	5	მანქანა	5
მანქანა	5	მანქანა	5

მანქანა

გვარგულის რეგოლოგია

ერთ მოქმედებანი სამაგრო ობერა.

(გუბერნი ჩუპს ბვარდეს და საყვარელ ლულთ და ნათულას).

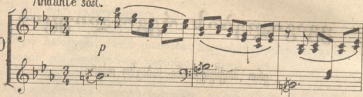
მოქმედი პირნი:

1. ვარდი	7. ზამბახი
2. იასამანი	8. მიხაკი
3. შროშანი	9. ყაყაჩო
4. სუმბული	10. გაზაფხული
5. ია	11. მებაღე. მრავალი
6. ირისი	ბალის და მინდვრის ყვავილები.

(შუშის სათბუნებელი, დაქანებული ტერი და კედლები. აქეთ-იქით შესაფერ ტანისამოსებში მხატვრულად ჩამწყკრივებულია ყვავილები. ფანჯრების იქით ცოტა მოშორებით მოსჩანს გაზაფხული, გარშემორტყმული ყაყაჩოებით და სხვა ბალის და მინდვრის ყვავილებით. ერთი ყაყაჩო ყველაზე ახლოა ფანჯარასთან, ყვავილების სიმღერის და ცეკვის დროს ფანჯარაში იცქირება. ნახევრად ბნელა, ფარდა აიხდება და თანდათან თენდება).

Andante sost.

PIANO

Allegretto.

ვარდი განთი-ბლ-თან გაღვიძე-ბა რაჭა-გა,

ბა-უ-ცხო-ვო; ყველაფერი მე ღამბა-რის, ჩემთვის ნავს კარმადამო.

ფინე

ღამა-ზაღ ვარ გაღაშლოლი, ნა-ზი-სუნით სტუბა ყველა,

sempre

ა-მი-ტო-მაც მე-და-ბი-ან ყვავი ლეძის დე-ღოფაღსა.

rit. D.C. al fine

ვარდ. წუხელი მთელი ღამე ვიცეკვე წვეულებაში. განა მე მშვენიერი არ ვიყავი წუხელის?

იასამანი. საუცხოვო წვეულება იყო. მეზღვრე შესავალში დამაყენა და ყველაფერს ვხედავდი, დიადი, საუცხოვო ვიყავი.

შროშანა. ოჰ, ჩემო საყვარელო დაო! მე გათენებამდე მაგიდაზე საყვავილეში ვიდექი და ბედნიერი ვიყავი რომ ვისმენდი იმათ მხ არულ მუსაიტს.

სუმბული. მეც შენ გვერდით ვიდექი და სიამოვნებით ვუცქეროდი იმათ ღვინს, მაგრამ შემოტყევა, როდესაც იამ ყურები ჩამოჰყარა!

Andante. dolce

სე-რე-ლო - ბა,
ხონა - მით

სი - ღა - მა - ზე არ მა - ჯი - ა მეც ყვა - ვილ -
და - ბა - ნი - ლი და მზის სი - ვით მო მონა - ვით

მა - გრამ ნა - ზი და მა - ტა - რა,
ლა - მა - ზი ვარ თქვენა - ვით და

Sostenuto *p* *Andante grazioso.*

ყვარლებო

გვიბარია,

ვევადვად - ლობთ, ო - ლე - ლია, ლე - ლა! ყვარლები

დავფრთხია - ლობთ ვითაჲ - ჰე - ლა, ლე - ლა! ზა - ზა გვერს ჯეშ

ნო - რჩი გუ - ლი ძეგსი - შლუბა, ლე - ლა! მამ ვი - სე - კვით

ლა ვი - ცოქით, ო - ლე - ლია, ლე - ლა!

მებაღე. (შემოდის ბაღის მაკრატლათ ზედაში). რა ამბავია?! წადით თქვენ-თქვენ ადგილებზე! არ გაბედოთ განძრევა! უნდა ამაყობდეთ, რომ მეფე-დედოფლის მოსამსახურეები ხართ, ნათელ სათბუნებელში გივლიან, თქვენ კი როგორ იტყვევით? გრცხვენოდეთ: ეხლა კი ცოტას შეგკრეპავთ. რომ უფრო ლამაზები გამოჩნდეთ.

(კ რ ე ჯ ს დ ა მ დ ე რ ი ს).

Allegro.

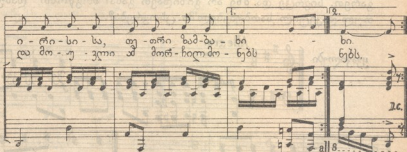
მებაღე

მი-ყვარსვარ-დი
ჩემს ღე-ღო-ფაღს

მე-ლა-მა-ზი, მე-ა-ფა-ჩი-ზი, - სი-ა-მა-ყ
გ-ვა-ხა-თებ მე-ყვა-ვი-ლო-ბით, - მისთვის გავ-ზოღდი

ი-რი-სი-სა, თუ-თრი ზამ-ბა-ზი - ბი
და მო-უ-ვლი ა მოწ-ჩიღმო-ნებს - ნებს.

მ.ა.
all 8.

ყაფაჩო. (გააღებს ფანჯარას და შემოხსტება სათბუნებელში. მადას ვუ-
ვალდებთან და იღინას. ვუვალდებო ჩუმად დგანან). მოგზავდათ! თქვენი ცი-
ხის მცველი, სუნთქვასაც გიკრძალავთ, ჰა! ჰა! ჰა! თქვენ უნდა
იცხოვროთ მშფფეებისთვის და თქვენც მონებივით ემორჩი-
ლებით.

ვარდი. ჩვენი მებაღე მართალია, თუ მორჩილები არ ვი-
ქნებით, სათბუნებლიდან გავვაგდებენ; რა საშინელებაა...

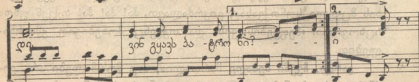
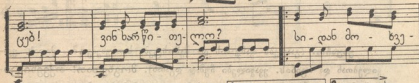
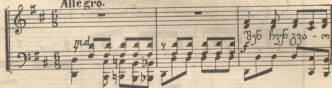
ყაყაჩო. (ვარდს). შენ ყვავილების დედოფალი ასე დამშვი-
დებით უყურებ მონობას! შენ ამაყობდი ცეკვა-თამაშით
წვეულებაზე და აბა მოიგონე, როგორ გაჩნდი იქ! როგორც
მონა, ქინძისთავით მიგიბნინეს სხვისი კაბის გულისპირზე, ტკი-
ვილებისაგან სულ კანკალებდი და, როდესაც წვეულება გა-
თავდა, მოგგლიჯეს და პირდაპირ თანჯარაში გადაგისროლეს.
ეს იყო ჯილდო შენი მძიმე სამსახურისათვის?! ოჰ, ჩემო სა-
ყვარელო დებო და ძმებო, როგორ ვერ გაიგეთ, რომ ისინი
გივლიან და გიფრთხილდებიან მხოლოდ თავიანთ სიამოვნები-
სათვის, რომ მბრძანებლები ცბიერნი და ბოროტები არიან,
და რომ თქვენი მებაღე უწყალო ჯალათია.

შროშანა. ოჰ, ღმერთო! რა სიტყვებია! წადი ჩქარა, სანამ
მებაღეს არ დაუნახებხარ, თორემ ლამაზი თავი მოგწყდება.

ყაყაჩო. შენი სიტყვები, შროშანავ. მონას შეშფერის. მთე-
ლი ღამეები გაქიმული დგებარ მაგიდაზე და არც-კი გრცხვე-
ნია, რომ ატკობო უქნარ ბრბოს. შენც ნაზო იავ, შენც, ზამ-
ბახო, რომელიც გაჩენილი ხარ მზისა და თავისუფლებისათვის,
და, თქვენც, ყველა ლამაზო ყვავილებო, მითხარით მართალი,
ნუ თუ თავისუფლება არ გინდათ? განა გული არ მიგიწევთ
გარეთ, სივრცე და მზე არ გიზიდავთ განა? მოგწონთ დახუ-
თულ-დაკეტილ სათბუნებელში ცხოვრება?

Allegro.

ყვავილები

Adagio.

უკუაქო მე ბატონია-რა ძეგს! მზე-ვე-ლი და
ჩე-მი სი-ლა

ნა-ფე-ლი, მინდო-რი და მთა ბა-რი, თა-ვი-სე-ფო-ად ცხოვრე-ბა -
მინდვრები ყველას ა - ძოვსაზრდო-სა, ყველასე - ა - ლურსე - ბა
მა-ზი-თა მე ვა - ხა - რებ ბავ-შე - ბა, პა - წი - ა ჩი - ტუ - ნე - ბა

ყვე-ლა ჩე-ნი ძმა ა - რი.
ვიწე-მო-ნად არ იზ-რდო-ბა.
და ფუ-სა ფუ-ტე-ბა.

უკუაქოები. აღარ შეგვიძლია ერთ ადგილას დგომა. ილა-
ბარაკე, გისვენთ! (წამოგყავდებიან თავანთ ადგილებიდან და უკუაქოს გარს
შემოფრტყმან. უკუაქო სკამზე შესიკბან).

უკუაქო. მე მოვედი თქვენთან მინდვრიდან, მინდა გაგან-
თავისუფლოთ. ძმებო, გამოპყევით და ჩემსავით თავისუფლები
იქნებით. ჩვენ შევამკობთ ღარიბი ხალხის საუკეთესო წუ-
თებს. განა არის ქვეყანაზე იმაზე დიდი ბედნიერება, როდესაც
შენ ხალხს სიხარულით ევლინები?!

ყაყაო Adagio.

ა ბ, რე-მო სარ-გე-ბო,
ი მუ ბუ-ლოც საფუ-ლო.

გამო-მყვით-უ-კა-ნა, გა-ფარ-ღვით-კე-დო-ბი და გა-წი-ოთ გა-რე-თა.
ყვავი-ღვრ-ელ ცხო-ვრე-ბა, და-ბა-ხო-თ-ში-

ა - რე-ლა-დი-ვი - ცხო-ვრო-თა-ვი - სე-ფო-ად!

rit. molto rit. f. lento

(ერემა სათბურებლის კედელს, ყვავილები მიჭეკებიან უვირილით: „გაუმარჯოს თავისუფლებას“! კეკუთებიან და ამტრევენ კედლებს. ამ დროს შემოდის მეზალე).

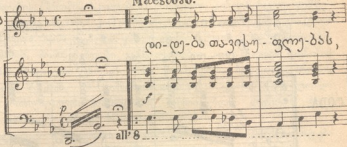
მეზალე. სად მიდიხართ! გაჩერდით!

(ყვავილები მივარდებიან და დასცემენ ძირს მეზალეს და კანაგრძობენ კედლების მტრეკას. კედელი ვარდება, გამოჩნდება სივრცე; ნათელი მზე აშუქებს ყველას. ამდღებულ ადგილას დგას გაზაფხული ყუჩაჩობით და სხვა ბა-ღის და შინჯერის ყვავილებით გარშემორტყმული, დაქცემა თუ არა კედელი,

მინდვრის უგავილები უვირდიოთ: „ჩენთან, სუფარულს დებო და ძმებო“, შე-
ცვიფრებან სათბუნებელში; ერთმანეთს ხელი-ხელს ჰკიდებენ და მარბიან გა-
ზაფხულისაკენ. შებაღე წამოდგება, კიდევ ცდილობს შეასრლოს უგავილები, მა-
გრამ უგავილები ისევ წაჰტოვებს მას. უაჩიო გაზაფხულის მახლობლად დგე-
ბა. შებაღე მიწაზე გაშხდართული გდია. იქვე გდია შავრატელი).

(გაზაფხული, ყაყაჩო, სათბუნებლის და უველა მინდვრის უგა-
ვილები ერთად მღერიან):

Maestoso.

ყველა

ღი-ღე-ბა თავისუ-ფლო-ბას,

ქვე-ყნის სა-მო-თხეს სა-გა-ზაფხულოზი-მსა,

ჩვენსა მოღიხე-ნას. მო-ნო-ბა მოვი-შორეთმზისოვრევიგებთ.

Fine. *p*

თა-ვი-სუ-ფლა-ვი-სო-ფრე-ბო-ნე-ბის-ლი-ად-გელ-ზე.

Da Capo al fine Coda

lento

ლი-ლე-ბა, ლი-ლე-ბა!

CODA.

lento

fff

მ ა რ ა .

ქ რ მ ნ ი კ ა

მ ო წ ა ზ მ თ ა ც ხ ო ვ რ ძ ე ბ ა .

⇒ 23 აპრილს, ვ. ი. ლენინის დაბადების დღეს, ტფილისის შრომის სკოლებში მასწავლებლებმა გააკეთეს მოხსენებები ლენინის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ. მოწყობილ იქნა სკოლებში „ლენინის კუთხე“, შორთული ვ. ი. ლენინის სურათებით და წითელი დროშებით.

⇒ 25 აპრილს ქალაქ ტფილისში გაიმართა ქალაქში არსებულ სასწავლებლების (შრომის სკოლების) მოწაფეთა კონფერენცია. კონფერენციაზე ახალგაზრდათა კომკავშირის წარმომადგენლებმა გააკეთეს მოხსენება ჩვენი მასწავლებლის, ვ. ი. ლენინის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის შესახებ. მომხსენებლები განსაკუთრებით აღნიშნავენ ლენინის მოწაფეობას, მოყვდით ცნობები მისი წარმატებისა, ბეჯითობა-შრომის უნარიანობის შესახებ, იმ გიმნაზიის არქივიდან, [სადაც სწავლობდა ლენინი. მომხსენებლები მოწაფეობას მიუთითებდნენ ლენინის მაგალითებზე და მოუწოდებდნენ სწავლა-განათლებისაკენ.

უმთავრესად მოწაფეობას განუმარტეს შეკავშირების აუცილებლობა საზოგადოებრივს და სახელმწიფო ცხოვრებაში გასარკვევად და ჩასაბჟელად. გამოტანილ იქნა რეზოლიუცია მოწაფე ახალგაზრდობის შეკავშირების აუცილებლობის შესახებ.

⇒ პირველ მაისისთვის სოციალურ აღზრდის მთავარ-მართველობამ გამოსცა სამაისო ბავშთა გაზეთი „პირველი მაისი“. გაზეთში მოთავსებულია განსაკუთრებით ტფილისის შრომის სკოლების მოწაფეთა ნაწარმოებნი: ლექსები, მოთხრობები და მოგონებები პირველ მაისის შესახებ. გაზეთში არის სურათები: ვ. ი. ლენინის, ლ. ტროცკის, მ. ცხაკაიას, „ბავშთა მიტინგი თავისუფლების მოედანზე 1 მაისს, 1923 წელს“, „კოჯორის საბავშვო ახალშენის სასაიდლო“ და „საზაფხულო სადგომი“.

⇒ მე 15 შრომის სკოლის მოწაფეებმა გამოსცეს საკლასო კედლის გაზეთები: „პირველი მაისი“, „პირველი ნაპერწკალი“, „ჩვენი შრომა“ და „გაზაფხული“.

⇒ ამავე სკოლის მოწაფეებმა მოაწყვეს ექსკურსიები: კუს ტბაზე, ქიმიურ ქარხნებში, დაბახანის ხევში და ლისის ტბაზე. მოწაფეები იყვნენ აგრეთვე ვერისა და საბურთალოს ბაღებსა და ბოსტნებში.

კურდღელი და ბავშვები

(მოძრავი თამაზობა სიმღერით)

ბავშვები: კურდღელო, ყურცვიტავ,
შენ ტუჩ გაბობილო,
სად მიხვალ ძმობილო?

კურდღელი: ბოსტანში: იქ არის
კომბოსტო, სტაფილო.

ბავშვები: კომბოსტოს, სტაფილოს
ვინ გაქმევს ძმობილო?
შენ ხომ არ დაგირგავს,
არ დაგიტესია?!?
დაბრუნდი, დაბრუნდი,
უკეთესია!

კურდღელი: სამი ღღე-ღამეა
არ მიჭამია,
ვიჯექ სოროშია.
ოჰ, როგორ მშია!
ოჰ, როგორ მშია!

ბავშვები: აი, ჩვენცა გვაქვს
კომბოსტო, სტაფილო!
— მიირთვი ძმობილო,
მიირთვი ძმობილო!

კურდღელი: გმადლობთ, გმადლობთ ბავშვებო!!
მოვიკალი შიმშილი;
ახლა ნახეთ თქვენ ჩემი
ცეკვა, ხტუნვა, სირბილი.

ბავშვები: მაშ, ახლა იცეკვე,
მაშ, ახლა იხტუნე!

ყურები აწკაპუნე!
ფეხები აბაკუნე!!

კურდღელო იცეკვე,
კურდღელო იბტუნე!
ყურები აწკაპუნე,
ფეხები აბაკუნე!

კურდღელო იცეკვე,
კურდღელო იბტუნე,
ახლა აქეთ მობრუნდი,
ახლა ტყეში დაბრუნდი! *)

ილია სიხარულიძე.

სახალისო სამუშაო

ხალფეთქის სალტი.

რაფი ისეთი უბრალო და იაფი მასალაა, რომ მისგან შეიძლება ბევრი სხვადასხვა საარგებლო ნივთების გაკეთება: სალფეთქის სალტი, კალათი, პატარა ხალი, დედოფალა, მებელი, ქული, ფეხსაცმელები, სარტყელი და სხვა.

სალფეთქის სალტი. აიღეთ სქელი და მასთან რბილი მუყაო (капрон), გამოსჭერით დაახლოვებით 15 სანტ. სიგრძე და 5 სანტ. სიგანე ზოლი შეეკრეთ რგოლის მსგავსად, შემდეგ დაასველეთ რაფი და გაასწორეთ თითებით, ან რაიმე პრტყელი იარაღის პირით. კარგი რაფისაგან ამის შემდეგ მიიღებთ განიერ, სწორ ლენტებს, რომლებიც უნდა შემოახვიოთ მუყაოს ბეჭედს. რაფის ზოლები უნდა მჭიდროთ იყვენ ერთმანეთზე მიწყობილი, ასე რომ ყოველი შემდეგი უნდა ჰყარავდეს დაახლოვებით პირველის მეოთხედს და არსად არ სჩანდეს

*) სამი უკანასკნელი ტაეპის მღერის დროს ბავშვები წრეს შეკრავენ, შუაში კურდღელი ცეკვავს—ბავშვების ტაშა და საცეკვაო სიმღერის ხმაზე: ეს ტაეპები, რამდენჯერაც უნდათ, შეიძლება განმეორდეს

მუყაო. ამასთან რაგის ზოლის თავი კარგად უნდა იყოს შე-
 ნახული. როდესაც მუყაოს მთელი რგოლი დაიფარება რა-
 ფით, მაშინ უნდა ბოლო დაიმალოს ზოლების შუა, რომ არ
 სჩანდეს; გარშემო ამ საღიტას შეიძლება ჩააქსოვოთ ლამაზი
 კრელი, ანუ ფერადი ლენტის და ის უკვე მზად იქნება, სხვა
 საგნებიც კეთდება ამგვარად, მხოლოდ მუყაოზე ის ფორმა
 უნდა მრეკეთ, რის გაკეთებაც გსურთ.

ს. გოგლიჩაძე.

ღ ა ხ ტ ი. *)

ახტი, ბიჭო, ახტი, დახტი,
 თორემ მოგვხდა კანკზე ლახტი!
 ქამარი არ აგაცოცონ,
 ე, მაგ ბიჭებს მარჯვედ დახვდი.

ახტი, ბიჭო, ახტი, დახტი,
 თორემ მოგვხდა კანკზე ლახტი,
 ქამარი თუ აგაცოცეს:
 ხომ შერცხვი და ხომ მთლად წახტები

ილია სიხარულიძე

*) ლახტის თამაში ძლიერ გავრცელებულია შვირდებში. შესაძლებელია
 ამ თამაშის დროს ეს ლექსი წარმოითქვას რამდენჯერაც სურთ. ლახტის თამა-
 შის მაყურებელ ბიჭების ან თვით მოთამაშეთა მიერ.

ილია სიხარულიძე

განათლების სახალხო კომისარიატის სოციალურ აღზრდის მთავარ-
 მართველობის სალიტერატურო-სამხატვრო სექციის ზედმძღვანელო-
 ბით გამოცემულ წიგნების სია:

1. „ნაკადული“ 1921 წ. და 1922 წ. №№ თითო წიგ. 25 კ.	
2. „ჯეჯილი“ 1921 წ. 1922. წ. 1923 წ. №№ „ „ 40 „	
3. „ნაოჩი ძალა“ — კრებული 15 „	
4. „სამი აშპაეი“ — შიო მღვიმელისა 10 „	
5. „კოკროკინა“ — დ. დონდუასი 10 „	
6. „ბელა ბეკეკა“ „ 10 „	
7. „შემოდგომა“ — ფერად-სურათებიანი წიგნი . . . 70 „	
8. „დედაბერი, ტურა და მელია კული გძელია“ . . . 50 „	
9. „ბავშვებს“ — ლექსები გ. ქუჩიშვილისა 20 „	
10. „ტყის ზღაპარი“ — მაშინ სიბირიაკისა, თარგ. . . 20 „	
11. „ტყის სურათები“ — შიო მღვიმელისა 25 „	
12. „ქიანჭველას საოცარი თავგადასავალი“ 30 „	
13. „თავისუფალ ბავშვთა სიმღერები“ 2 „	
14. „ქართული მოძრავი თამაშობანი“ 80 „	
15. „ტროადის ომი“ — ალ. მიქაბერიძისა 80 „	
16. „იგავ-არაკნი“ — ალ. მირიანაშვილისა 30 „	
17. „საბავშვო პიესათა კრებული“ 70 „	
18. „ივანე სულელი“ — ზღაპარი, ლ. ტოლსტოისა . 15 „	
19. „ლურჯი ფრინველი“ 50 „	
20. მოძრავი თამაშობანი, სიმღერებით, — გოგლიჩიძისა 1 მ.	
21. ოვიდიუსის მეტამორფოზები, — მიქაბერიძის . . . 70 „	
22. „ზამთარი“ — ფერადი სურათებით 50 „	
23. „უძველესი დროის ბავშვის თავგადასავალი“ . . . 45 „	
24. „როგორ იცავენ თავს ცხოველები მტრისაგან“ . . . 25 „	
25. „გაზაფხული და ზაფხული“ 90 „	
26. „რას გვიამბობს ოთახი“ 20 „	
27. „ზღვის სიმღიდრე“ 20 „	

1924 წ.

მიიღება ხელის მოწერა საუბარელო დასურათებულ უფელ-
თვიურ ჟურნალებზე:

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ მე-XX წ.

მოზრდილ. „წითელი სხივი“

ხელის მოწერა მიიღება თვითურად.

ცალკე „ნაკადული“ 25 კ.

„წითელი სხივი“ 40 კ.

ქალაქ გარედ გავაენა ხელის მოწერის ხარჯზე.

მისამართი: ტფილისი, ლორის-მელიქოვის ქუჩა, № 5, განათლების
სახალხო კომისარიტი, „ნაკადულისა“ და „წითელი სხივი“-ს რედაქცია
რედაქციაშივე შეიძლება სიაში ჩამოთვლილ წიგნების შეძენაც.

რედაქტორი—ხარედაქცია კალენგია.